Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102973

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-12-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Генсицький Максим Вікторович

2. Gensytskyi Maksym V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 091

Назва наукової спеціальності: Біологія. Біологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 10-12-2021

Спеціальність за освітою: Біологя

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 18.053.017

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, м. Мелітополь, Мелітопольський р-н., Запорізька обл., 72312, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, м. Мелітополь, Мелітопольський р-н., Запорізька обл., 72312, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 34.33.15

Тема дисертації:

1. Фауна і морфометрична мінливість наземних молюсків (Mollusca) північно західного Приазов'я

2. Fauna and morphometric variability of terrestrial molluscs (Mollusca) of the northwestern Azov Sea region

Реферат/анотація:

1. Генсицький М.В. Фауна і морфометрична мінливість наземних молюсків (Mollusca) Північно-Західного Приазов'я. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 091 «Біологія». Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Мелітополь, 2021. Метою роботи є встановлення видового складу наземних молюсків, їх морфометричної мінливості та її закономірностей в умовах Північно-Західного Приазов'я. Для досягнення поставленої мети були поставлені наступні завдання: Встановити сучасний видовий склад наземних молюсків в Північно-Західному Приазов'ї. Проаналізувати особливості біотопічного розподілу наземних молюсків в Північно-Західному Приазов'ї. Визначити морфологічні параметри наземних молюсків на

прикладі домінантних видів родів Helix, Xeropicta, Chondrula, які можна використовувати для характеристики популяції. Встановити закономірності морфометричної мінливості окремих видів наземних молюсків. Оцінити господарське значення наземних молюсків в умовах Північно-Західного Приазов'я. Об'єкт дослідження – наземні молюски в антропогенно-трансформованих і природних екосистемах Північно-Західного Приазов'я. Предмет дослідження – сучасний стан фауни і біотопічний розподіл наземних молюсків та закономірності морфометричної мінливості домінантних видів на території Північно-Західного Приазов'я. Для оцінки сучасного стану фауни молюсків проведено збір матеріалу в 2017-2020 рр. в Північно-Західному Приазов'ї. Загалом було зібрано близько 7,6 тис. особин, 20 видів наземних молюсків з 179 точок. Вперше здійснено довгострокове польове дослідження наземних молюсків в природних та антропогенно трансформованих біотопах в умовах Північно-Західного-Приазов'я. Сучасна фауна наземних молюсків регіону включає 27 видів з 12 родин, з яких 6 видів наводяться вперше: Cochlicopa lubrica, Pupilla muscorum, Truncatellina cylindrica, Phenacolimax annularis, Euconulus fulvus, Monacha cartusiana. Встановлені закономірності біотопічного розподілу наземних молюсків в залежності від типу ґрунтів, стану їх зволоженості та характеру рослинності. Для об'єктивної оцінки об'єму раковини запропонований і апробований метод водного тесту. Найрозповсюдженіші види за частотою зустрічальності були Chondrula tridens, Vallonia pulchella, Vallonia costata, Monacha fruticola, Xeropicta derbentina, Vitrina pellucida. Проведено порівняльний аналіз конхологічних ознак наземного молюска Helix albescens, зібраних в природних і антропогенних біотопах. Порівняння розмірів раковин Helix albescens з територій з різним антропогенним навантаженням показало, що на території міста розміри раковини більші, ніж в сільській місцевості. Xeropicta derbentina демонструє значну мінливість морфометричних ознак в різних біотопах. Також оцінювалась мінливість забарвлення раковин, за спрощеною схемою кодування, по загальному числу смуг. Домінуючими були раковини, на яких було зафіксовано 3-5 смуг. Встановлено достовірну корелятивну залежність між усіма метричними показниками раковини у цього виду. Поліморфізм за смугастістю раковини молюска Helix albescens оцінювали за частотою кожної морфи в вибірці, вирахували середню кількість морф (μ), частоту рідкісних морф (h), а також розрахували показник подібності вибірок за фенетичними ознаками (r). У популяціях H. albescens з міських середовищ існування були виявлені 11 морф. Три основні морфи (12345, 1(23)45, 12045) були присутні у всіх досліджених вибірках. Забарвлення раковин H. albescens відрізняється значною різноманітністю як в природних, так і в урбанізованих біотопах. За мінливістю раковини Chondrula tridens martynovi були експериментально перевірені гіпотези, що на зміну форми раковини впливає тип рослинності, або впливає режим вологості ботопу, або рівень антропогенного навантаження. Розміри раковин залежать від рівня антропогенного впливу і збільшуються в умовах високого антропогенного навантаження. Розвиток устєвого апарату молюсків не залежить від типу рослинності, але залежить від рівня зволоження біотопу і рівня його антропогенної трансформації. Витягнутість раковини молюска описує протилежну динаміку показників висоти по відношенню до ширини і залежить від рівня антропогенного навантаження. Перебудова в організації устєвого апарату залежить від зволоження біотопу і рівня антропогенного навантаження. Це дозволяє використовувати даний вид молюска в якості біоіндикатора стану навколишнього середовища. Ключові слова: наземні молюски, малакофауна, морфометрична мінливість.

2. Gensytskyi M.V. Fauna and morphometric variability of terrestrial molluscs (Mollusca) of the northwestern Azov Sea region. The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of biological sciences (doctor of philosophy) on a specialty 091 "Biology". Melitopol State Pedagogical University named after Bohdan Khmelnytsky, Melitopol, 2021. The aim of the work is to establish the species composition of terrestrial mollusks, their morphometric variability and patterns in the conditions of the north-western Azov Sea. To verify the goals set during the offensive tasks: To establish the current species composition of terrestrial mollusks in the north-western Priazovye. Analyze the features of the biotope distribution of terrestrial mollusks in the northwestern Azov Sea. Start using the morphological parameters of ground lightning for applied domestic species of the genera Helix, Xeropicta, Chondrula, which can be used to characterize the population. Establish patterns of morphometric variability of individual species of terrestrial mollusks. Assess the economic importance of terrestrial mollusks in

the north-western Azov Sea. The object of research is terrestrial mollusks in anthropogenically transformed and natural ecosystems of the northwestern Azov Sea region. The subject of research is the current state of fauna and biotope distribution of terrestrial mollusks and patterns of morphometric variability of dominant species in the north-western Azov Sea. To assess the current state of the mollusk fauna, material was collected in 2017-2020 in the northwestern Azov Sea region. In total, about 7.6 thousand individuals, 20 species of terrestrial mollusks from 179 points were collected. For the first time, a long-term field study of terrestrial mollusks in natural and anthropogenically transformed biotopes in the north-western Azov region has been carried out. The modern fauna of terrestrial mollusks includes 27 species from 12 families, of which 6 species are listed for the first time: Cochlicopa lubrica, Pupilla muscorum, Truncatellina cylindrica, Phenacolimax annularis, Euconulus fulvus, Monacha cartusiana. Regularities of biotopic distribution of terrestrial mollusks depending on the type of soils, the state of their moisture and the nature of vegetation are established. A unified method of water test has been proposed and tested to objectively assess the volume of the sink. The most common species in terms of frequency were Chondrula tridens, Vallonia pulchella, Vallonia costata, Monacha fruticola, Xeropicta derbentina, Vitrina pellucida. A comparative analysis of the conchological features of the terrestrial mollusk Helix albescens, collected in natural and anthropogenic habitats. Comparison of the size of Helix albescens shells from areas with different anthropogenic load showed that in the city the size of the shell is larger than in rural areas. Xeropicta derbentina demonstrates significant variability of morphometric traits in different habitats. The color variability of shells was also assessed, according to a simplified coding scheme, by the total number of bands. Dominated by sinks, which were recorded 3-5 strips. A significant correlation between all metric indicators of the shell in this species has been established. Helix albescens mollusk shell polymorphism was assessed by the frequency of each morph in the sample, calculated the average number of morphs (μ), the frequency of rare morphs (h), and calculated the similarity of the samples by phenetic characteristics (r). In populations of H. albescens from urban habitats, 11 morphs were found. Three main morphs (12345, 1(23)45, 12045) were present in all studied samples. The color of H. albescens shells is very diverse in both natural and urban habitats. According to the variability of the Chondrula tridens martynovi shell, the hypotheses that the change in the shape of the shell is influenced by the type of vegetation, or by the humidity regime of the botop, or the level of anthropogenic load were experimentally tested. The size of shells depends on the level of anthropogenic impact and increases under conditions of high anthropogenic load. The development of the oral apparatus of mollusks does not depend on the type of vegetation, but depends on the level of moisture of the habitat and the level of its anthropogenic transformation. The elongation of the shell of the mollusk describes the opposite dynamics of height in relation to the width and depends on the level of anthropogenic load. Restructuring in the organization of the oral apparatus depends on the humidification of the habitat and the level of anthropogenic load. This allows the use of this species of mollusk as a bioindicator of the state of the environment. Keywords: terrestrial mollusks, malacofauna, morphometric variability.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кошелєв Олександр Іванович

2. Кошелєв Олександр Іванович

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крамаренко Сергій Сергійович

2. Kramarenko Sergey Sergeyevich

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гураль-Сверлова Ніна Вячеславівна

2. Hural-Sverlova Nina Viacheslavivna

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жуков Олександр Вікторович
2. Zhukov Olexandr Viktorovich

Кваліфікація: д.б.н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Халіман Ігор Олексійович
2. Khaliman Ihor Oleksiiovych

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Воровка Володимир Петрович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Воровка Володимир Петрович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.